

Lausunto

25.06.2020

MV/4/03.00.00/2020 1 (2)

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite Lausuntopyyntö 28.5.2020 VN/13250/2020

Asia **Hallituksen esitys metsityksen tukemisen määräaikaiseksi laiksi**

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Museovirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi metsityksen tukemisen määräaikaiseksi laiksi. Lailla säädettäisiin uudesta määräaikaisesta metsityksen tukijärjestelmästä, jolla voitaisiin metsittää niin sanottuja joutoalueita. Näitä olisivat esimerkiksi maatalouskäytöstä poistuneet pellot ja tuotannosta poistetut turvetuotantoalueet. Maataloustuotannossa olevien peltujen ja metsämaaksi luettavien alueiden metsittämistä ei tuettaisi. Tukijärjestelmä olisi aluksi voimassa vuoden 2023 loppuun saakka.

Museovirasto on perehtynyt esitysluonnokseen ja lausuu siitä seuraavan:

Esitysluonnoksen lähtökohtana on hallitusohjelman ilmastotoimenpiteistä metsittämisen edistäminen. Metsien istuttaminen ja kasvattaminen on ilmastonmuutoksen ehkäisyssä kestävä ja suositeltava keino. Esitysluonnosta laadittaessa on huomioitu luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen, mikä on tärkeä asia. Monimuotoisuuden säilyttämisen vuoksi metsittämisen ulkopuolelle on suunniteltu jätettäväksi ympäristö- ja luontoarvoiltaan merkittävät alueet, kuten niityt, ahot, kedot ja hakamaat, eli erilaiset perinnebiotoopit.

Esitysluonnosta laadittaessa ei ole huomioitu kulttuuriympäristöä, paitsi lakiluonnoksen 27 §:n kohdalla perusteluissa muinaismuistolailalla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäänköksiä. Voimassa olevan kulttuuriympäristöstrategian 2014–2020 (Valtioneuvoston periaatepäätös 20.3.2014) mukaan kulttuuriympäristöön kuuluvat kulttuurimaisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö. Kulttuuriympäristö on voimavara ja tukee kestävästä kehityksestä. Strategian yleisenä tavoitteena on kulttuuriympäristön säilymisen ja hoidon turvaaminen. Myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa (VAT) korostetaan valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen säilymisen turvaamista.

Metsityslain valmistelussa onkin syytä täydentää esitysluonnosta huomioimalla kulttuuriympäristö ja sen säilyminen. Metsittäminen vaikuttaa muun muassa suoraan kulttuurimaisemaan, sillä sen vuoksi avoimet alueet kasvavat umpeen ja maisema muuttuu. Näin metsittäminen muuttaa esimerkiksi maatalousmaisemaa ja sitä kautta elinympäristöämme.

Maisemaa ja ympäristöä muuttavien vaikutusten vuoksi valtakunnallisesti merkittävillä maisema-alueilla metsittämistä ei ole suositeltava toteuttaa ilman huolellista ennalta arviointia. Sama koskee myös valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) alueita. Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamien kiinteiden

muinaisjäännösten alueella metsittäminen edellyttää myös harkintaa; jos alue metsitetään, maaperää ei tule vaurioittaa millään tavalla muokkaamalla tai kaivamalla.

Esitysluonnokseen esitetään seuraavia täydennyksiä:

- käsitellään perusteluissa selkeästi kulttuuriympäristö ja sen säilyttäminen maiseman, rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Tässä yhteydessä ennakoidaan ja kuvataan selkeästi metsittämisen vaikutus kulttuuriympäristön säilymiseen, ja tarvittaessa otetaan lakiesityksen pykäliin kulttuuriympäristöä koskeva huomiointivelvoite avustuspäätöstä tehtäessä.

- edellytetään lakiluonnoksen 12 §:ssä Metsäkeskukselta lausunnon pyytämistä metsittämishankkeessa myös kulttuuriympäristötehtäviä hoitavalta alueelliselta vastuumuseolta, jos metsittäminen tapahtuu valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella, RKY-alueella tai rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen alueella ja sen välittömässä läheisyydessä.

Museovirasto pitää tärkeänä, että lakivalmistelun yhteydessä varmistetaan sekä Metsäkeskuksen että ELY-keskusten voimavarat lausunto- ja tukikäsittelyyn liittyen.

Museovirastossa asiaa hoitaa erikoistutkija Päivi Maaranen (paivi.maaranen[at]museovirasto.fi).

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Erikoistutkija

Päivi Maaranen